

BILTEN

MEDŽLISA ISLAMSKE ZAJEDNICE ZAGREB

BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN

PROPISI O BAJRAMSKIM BLAGDANIMA

U poglavlju Kevser, Allah dž.š., veli: *“Pa klanjaj svome Gospodaru i kolji kurban”*. U poglavlju E’ala, *“Uistinu je postigao spas onaj koji se očisti i spominje ime svoga Gospodara i klanja.”* U komentarima Kur’ana se navodi da se riječi “klanjaj” i “klanja”, u navedenim ajatima odnose na klanjanje Bajram-namaza. U vjerodostojnim hadisima je potvrđeno da je Allahov Poslanik redovito klanjao Bajram-namaz.

Bajram-namaz je obaveza klanjati onoj osobi kojoj je obaveza klanjati i džumu-namaz. Dokaz obaveznosti klanjanja Bajram-namaza je redovita praksa Vjerovjesnika, a.s.

Radnje koje su sunnet ili pohvaljene prije klanjanja bajram-namaza

Provesti noć uoči Bajrama u ibadetu kroz sjećanja na Allaha dž.š. (zikr), dobrovoljni namaz (nafile), učenje Kur’ana, veličanje Allaha dž.š. (tekbir), slavljenje Allaha dž.š. (tesbih), traženje oprost za počinjene grijeha (istigfar) i upućivanje dova. Muhammed a.s. u jednom hadisu veli: *“Ko provede noć uoči klanjanja Bajram-namaza (u ibadetu) tražeći nagradu od Allaha, dž.š., njegovo srce neće umrijeti onoga dana (Kijametski dan) kada srca drugih ljudi budu umirala.”* (Taberani, Darekutni) Bejheki prenosi da je Ibn Omer rekao: *“U pet noći dova se ne odbija. U noći uoči petka, prve noći redžeba (Lejletu-r-regaib), petnaeste noći ša’bana (Lejjetu-l-berat), noćima uoči dva Bajrama.”* Bejheki bilježi da je Šafija čuo Ibrahima ibn Muhammeda gdje kaže: *“Vidio sam najbolje stanovnike Medine kako bi dolazili u Vjerovjesnikovu, a.s., džamiju uoči dva Bajrama, pa bi činili dove i spominjali Allaha duboko u noć.”* Okupati se, namirisati i obući najljepše odijelo. Od unuka Allahova poslanika Muhammeda, a.s., h. Hasana se prenosi da je rekao: *“Naredio nam je Allahov Poslanik, s.a.w.s., da za Bajrame obučemo najljepše odijelo, da se namirišemo najljepšim mirisom i da zakoljemo (kurban) najvrijednije što imamo.”* (El-Hakim) Sunnet je pojesti neparan broj hurmi (voća ili nekakva slatka) prije izlaska na ramazanski Bajram-namaz, a za kurbanski bajram poslije klanjanja Bajram-namaza i to od svoga kurba-na kojeg zakoljemo (u tome učestvuje čitava porodica). Burejde je rekao: *“Vjerovjesnik, a.s.,*

ne bi izašao na Ramazanski bajram dok ne bi nešto pojeo, a za Kurbanski bajram ne bi jeo dok se ne bi vratio sa namaza.” (Tirmizi, Ibn Madže i Ahmed).

Vrijeme i način klanjanja bajram-namaza
Vrijeme Bajramskog-namaza počinje otkad Sunce odskoči koliko za koplje ili dva, tj. otprilike oko četrdeset pet minuta po izlasku Sunca i traje do zevala. Džendub prenosi: *“Vjerovjesnik, a.s., bi sa nama klanjao Ramazanski bajram, a Sunce bi odskočilo koliko dva koplja, a Kurbanski bajram kada bi odskočilo za jedno koplje.”* (Ahmed).

Ibn Kudame to ovako objašnjava: *“Sunnet je nešto prije obaviti Kurbanski bajram-namaz kako bi ostalo više vremena za klanje kurba-na, dok je Ramazanski bajram sunnet klanjati nešto kasnije kako bi ostalo više vremena za davanje sadekatu-l-fitra.”*

Bajram-namaz se klanja shodno hadisima Allahova Poslanika, a.s., bez učenja ezana i ikameta. Klanja se dva rekata prije učenja hutbe. Na prvom rekatu tri tekbira sa podizanjem ruku donesu se prije kiraeta (učenja Fatihe i sure), a na drugom rekatu poslije kiraeta.

Tekbir - i -tešrik

Ovaj tekbir je vadžib od sabaha dana Arefata (dan prije Kurban bajrama) do ikindije četvrtog dana Bajrama i to odmah iza farza. Ukoliko se zaboravi donijeti tekbir dužnost ga je proučiti čim se sjetimo. Tekbir-i-tešrik glasi: ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER, LA ILAHE ILLELLAH HUVALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER, VE LILLAHI-L-HAMD (Allah je najveći, Allah je najveći. Nema drugog božanstva osim Allaha, Allah je najveći. Nema drugog božanstva osim Allaha, Allah je najveći i. Allahu pripada svaka zahvala).

Kako provesti bajramske mubarek dane

Zabranjeno je ove dane postiti jer su to dani jela i pića. Vjerovjesnik, a.s., kaže: *“Dani Kurban bajrama su dani jela, pića i sjećanja na Allah dž.š.”* (Ahmed i Muslim).

Lijepo je čestitati bajram. Od Džubejr ibn Nufejra se prenosi da je rekao: *“Ashabi Allahovog Poslanika, a.s., kada bi se sreli na dan Bajrama jedni drugima bi čestitali riječima “TEKABBEL MINNA VE MINKE”* (Neka Allah ukabuli/primi od nas i od vas). (El-Askalani) Dozvoljeno je na neki drugi način čestitati Bajram kao što je npr. kod

nas uobičajeno riječima "BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN" (Neka vam je blagoslovljen Bajram) Lijepo je u dane Bajrama obveseliti svoju porodicu (davanjem poklona, posvećivanjem već e pažnje...), više nego u drugim danima.

Za dane Bajrama treba se veselo držati pri susretu sa rodbinom i prijateljima iskazujući svoju pažnju i ljubav prema njima. Treba nastojati posjetiti što više rodbine i prijatelja.

Bajrami su dani igre, veselja i pjevanja pobožnih pjesama. Sve ovo treba biti u skladu sa propisima Šerijata, ne zanemarujući islamske dužnosti. Buhari bilježi sljedeću predaju: Aiša, r.a., je rekla: "Ušao je Resullullah, a.s., a kod mene su bile dvije sluškinje koje su pjevale o Bu'asu. (Jewmu-Bu'as je bio poznati dan kod Arapa u kojem se desila pogibija Ewsa i Hazredža.) Poslanik je prillegao na postelju okrenuvši svoje lice. Zatim je ušao Ebu Bekr i koreći me kazao: "Zar šejtanske frule kod Vjerovjesnika, s.a.w.s.!" Vjerovjesnik, a.s., se okrenu prema Ebu Bekru rekavši: "Pusti ih." Kada sam osjetila da Poslanik ne obraća pažnju na njih, namignuvši, dala sam im znak da izađu. Također bi se Abesinci u danima Bajrama igrali i zabavljali sa kopljima i štitovima, pa me je Vjerovjesnik, a.s., upitao: "Želiš li da gledaš?" Odgovorila sam: "Da, želim". Onda me je postavio iza sebe, a ja sam naslonila svoj obraz uz njegov, te im reče: "Nastavite, o Benu Erfede." Kada sam se zasitila, Poslanik mi se obrati: "Je li ti dovoljno, Aiša?" Rekoh: "Jeste." E onda idi", reče."

Vrijednost prvih deset dana zu-l-hidždžeta

Uzvišeni Allah u suri Fedžr kaže: "Tako mi zore i deset noći i parnih i neparnih." Ibn Abbas komentirajući ove ajete veli: "Noći kojima se Uzvišeni Allah zaklinje su deset prvih noći zu-l-hidždžeta," i parnih-šef" je prvi dan Kurban bajrama, a "neparnih-vetr" je dan Arefata." Uzvišeni Allah u suri Hadždž je rekao: "I da spominju Allahovo ime u poznatim danima." Kod većine učenjaka poznati dani (ejjam ma'lumat) su prvih deset dana zu-l-hidždžeta. Iz hadisa koji bilježi Buharija saznajemo da su ovo Allahovi, dž.š., najdraži dani u kojima se čine dobra djela. Stoga bi ove dane trebalo provesti u zikru - spominjanju Allaha, dž.š. Imami Ahmed u svom Musnedu bilježi hadis: "Nema dana u kojima su djela velika i draga Allahu kao u ovih deset dana. Pa u njima mnogo činite tehlil (izgovor la ilahe illellah), tekbir (Allahu ekber) i tahmid (el-hamdu lillah)."

U postu. Hazreti Hafsa je rekla: "Vjerovjesnik, a.s., bi postio devet prvih dana zu-l-hidždžeta, ašuru i tri dana od svakog mjeseca."

Vrijednost dana Arefata

U suri Burudž Allah, dž.š., veli: "Kunem se nebom sa sazveždem, i obećanim danom, i onim koji će svjedočiti, i onim što će se svjedočiti." Resullullah, a.s., je rekao: "Najvredniji dan kod Allaha je petak i on je šahid-onim koji će svjedočiti, a mešhud-onim što će se svjedočiti je dan Arefata, a el-jewmil-mew'ud je kijametski dan."

Nagrada za post na dan Ašure je brisanje grijeha za proteklu godinu, a za post na dan Arefata za proteklu i sljedeću godinu. Vjerovjesnik, a.s., je rekao: "Nadam se da će post dana Ašure kod Allaha izbrisati grijeha za proteklu godinu." A u drugom hadisu kaže: "Post na dan Arefata je kefareet za proteklu i iduću godinu, a post na dan Ašure je kefareet za proteklu godinu." Islamski učenjaci to objašnjavaju činjenicom da je Ašura vezana za Musa, a.s., a Arefat za Muhammeda, a.s., pa mu je Allah, dž.š., tako ukazao veliku počast.

Dova na dan Arefata

Muhammed, a.s., bi na dan Arefata najviše učio sljedeću dovu: LA ILAHE ILLELLAH VAH-DEHU LA ŠERIKE LEHU LEHU-L-MULKU VE LEHU-L-HAMDU BIJEDIHI-L-HAJRU VE HUVE ALA KULI ŠEJ'IN KADIR

UPLATE KURBANA

Cijenjene džematlije! Novce za vaše kurbane možete uplaćivati na blagajni ili u uredu 48 u Islamskom centru Zagreb. Cijena kurbana je kao i prošlih godina 1200 kuna. Kod uplate naglasite da li želite ili ne trećinu mesa koje će biti podijeljeno drugi ili treći dan Bajrama. Svi vaši kurbani namijenjeni su za ishranu polaznika mekteba u Zagrebačkoj džamiji i učenika medrese "Dr. Ahmed Smajlović". Neka Allah dž.š. primi naša dobra djela.

ZAPISNICI SA ODRŽANIH SJEDNICA IOM-A ZAGREB

sa 23. sjednice Izvršnog odbora Medžlisa u Zagrebu, održane dana. 30.10.2007.g. / 19. Ševvala 1428 h.g. sa početkom u 20,15 sati u biblioteci Islamskog centra Zagreb.

Ašere na početku sjednice proučio je hafiz Aziz ef. Alili, a nakon toga je proučena Fatiha za sve rahmetli članove IOM-a.

I Sjednici su prisutni članovi Izvršnog odbora: hafiz Aziz ef. Alili, Mirsad Srebreniković, dr. Merzuk Žunić, dipl. ing. Mirza Šabić, Ahmed Ikanović, dipl. ing. Dženan Čaušević, Nazim Tafiloski, Fahrudin Mujkanović, Jonuz Idriži, Sami Ališan i Adnan Omanović.

Sjednici nisu prisutni članovi Izvršnog odbora: dipl. ing. arh. Azra Omerčević, Muhamed Imერი, Khaled Yassin, dr. Gzim Redžepi i Sanel Modronja. Od ostalih osoba sjednici su prisutni Azim ef. Durmić, Saudin ef. Subašić, Kemal ef. Skender, Abdullah ef. Imširović, Mevludin ef. Arslani, Melisa Arslani, Lamija Alili, Emina Mešić, Mersad ef. Krešić, Sena Demirović i Sabit Krasnić.

II Predsjednik Izvršnog odbora predlaže sljedeći dnevni red:

1. usvajanje zapisnika sa 22. sjednice Izvršnog odbora medžlisa;
2. primljena i odaslana pošta;
3. izvješće o početku nove mektepske i vjeronaučne godine;
4. tekuća pitanja.

Prisutni usvajaju predloženi dnevni red.

III Ad 1. dnevnog reda :

Tajnik Adnan Omanović je pročitao izvod iz zapisnika sa 22. sjednice IOM-a koji IOM usvaja uz manje izmjene.

Ad 2. dnevnog reda :

Džematski odbor Maljevac dostavio je pismenu ostavku svih članova Odbora i blagajnika, time da će funkciju obavljati do 01.11.2007.g. Također je pristiglo nekoliko pisama glavnog imama i članova Džematskog odbora Maljevac koji govore o postojećim međuljudskim, organizacijskim i drugim problemima.

IOM donosi sljedeću

Odluku

Imenuje se povjerenstvo u sastavu Ahmed Ikanović, Mirza Šabić i Adnan Omanović da prouče pristiglu dokumentaciju te obave potreb-

ne radnje radi utvrđivanja relevantnog činjeničnog stanja u Džematu Maljevac i podnošenja izvješća IOM-u Medžlisa Zagreb.

Ad 3. dnevnog reda:

Glavni imam hafiz Aziz ef. Alili podnio je pismeno izvješće Medžlisa IZ Zagreb o početku nove mektepske i vjeronaučne godine. Presentirao je brojčane podatke o broju učenika u našem mektebu, i mektebu u Maljevcu, broju učenika koji pohađaju vjeronauk u osnovnim i srednjim školama u Zagrebu i Karlovcu. Vjersku obuku provodi 15 imama i muallima, a Rijaset IZ Hrvatske osnovao je Vijeće za praćenje vjerske pouke.

U našem medžlisu mekteb i školski vjeronauk pohađa podjednak broj djece kao prošle godine, a očekuje se da dosegne 1450 učenika.

Glavni imam hafiz Aziz ef. Alili je za svakog imama i muallima konkretno naveo gdje održava nastavu te koliko učenika pohađa nastavu.

Nakon pročitano izvješća gl. imama predsjednik Mirsad Srebreniković je pozvao svakog od prisutnih imama i muallima da iznese svoje opažanje glede teškoća u radu te prijedloge za poboljšanje vjeronaučne nastave.

Emina Mešić predlaže da se osnuje Roditeljsko vijeće u sklopu Muallimskog vijeća radi bolje suradnje roditelja i vjeroučitelja, jer sadašnja suradnja nije zadovoljavajuća. Upoznaje prisutne da mnogo djece sa njihovim obiteljima žive kao podstanari, tj. da nemaju riješeno stambeno pitanje, te predlaže da se pozabavimo tim problemom i razmislimo kako im možemo pomoći.

Lamija Alili naglašava ljubav prema djeci kao temelj odnosa muallima prema učenicima te motivacije djece za dolazak na nastavu. Priključila se održavanju nastave iako je na porodiljnom dopustu. Ukazuje na problem neispravnih prozora u učionici.

Melisa Arslani pohvaljuje svoje učenike te ukazuje kako ima djece koja umjesto nastave etike pohađaju vjeronauk. Naglašava važnost utjecaja roditelja na vjerski odgoj djece.

Abdullah ef. Imširović pohvaljuje svoje učenike te ukazuje kako ima djece koja će ove godine učiti hatmu, a neki od njih su kandidati za našu gimnaziju. Predlaže češće korištenje suvremenih tehničkih sredstava nastave kao projekcije obrazovnih filmova i sl.

Haris ef. Opardija ukazuje na učestalu pojavu da se djeca nakon završetka srednjoškolskog vjeronauka prividno izgube iz vjerskih aktivnosti, no kasnije se u našem Omladinskom klubu iznova pojavljuju u studentskoj dobi, što je dokaz da trajno ostaju rezultati vjeronaučne obuke.

Saudin ef. Subašić je opisao početne prostorne i tehničke teškoće vjeronaučne nastave u Karlovcu. Pozitivno iznenađenje je odaziv čak 17 djece na prvi dan mektepske nastave koja se održava u prostorijama Vijeća bošnjačke nacionalne manjine. Karlovačka županija će platiti uključanje el. energije u prostorijama namijenjenim nastavi.

Azim ef. Durmić je ukazao na problem djece koja pohađaju mektepsku nastavu u Bogovolji, budući da su njihove kuće udaljene od džamije, a pitanje prijevoza još nije konačno riješeno.

Adnan Omanović apelira na strpljivost i pažnju muallima prema djeci tijekom mektepske nastave te rješavanje svih problema u neposrednoj suradnji sa IOM-a i Muallimskog vijeća. IOM će kao i do sada riješiti postojeće tehničke probleme te osigurati potrebna tehnička pomagala.

Mirsad Srebreniković ukazuje da je cijeli objekt Islamskog centra temeljito pregledan od strane tehničke komisije, a postojeći problemi će biti riješeni u kratkom roku.

Ahmed Ikanović ukazuje da očito dio odraslog džemata ne raspolaže dovoljnim znanjem o klanjanju namaza. To treba biti razlogom da se u vjeronauku prioritetno ustrajava da djeca nauče pravilno klanjati svih pet namaza samostalno.

Nazim Tafiloski podržava diskusiju Ahmeta Ikanovića.

Glavni imam se nadovezuje te ukazuje na stalno prisutan problem određenih osoba koje se ne podvrgavaju usmenom nalogu imama da se poravnaju unutar safova prije klanjanja namazskih farzova, naglašavajući pri tome da takve osobe snose grijeh klanjanja izvan urednog safa, a ne ostali disciplinirani klanjači niti imam koji vodi namaz.

Haris ef. Opardija ukazuje da se praktično znanje klanjanja namaza uči od prvog razreda mekteba pod neposrednim nadzorom muallima te da ge treba neprestano obnavljati. Predlaže uvođenje linija tankog konopca na podu radi poravnavanja safova.

Adnan Omanović apelira za razumijevanje glede eventualnih propusta u klanjanju namaza, jer činjenica jeste da mektepska nastava nije bila intenzivna i dovoljno sveobuhvatna u periodu od preko 40 godina, slijedom čega je razumljivo da u srednjoj generaciji klanjača postoji određeni stupanj neznanja. To možemo ispraviti kontinuiranim obrazovanjem džemata kroz niz vazova sa ćursa prije džumme, predavanjima u našoj dvorani itd, ali moramo se uzdržati od javnog opominjanja ili prijekora, jer naš džemat je otvoren za suradnju i većinom discipliniran. Dokaz tome je protekli mjesec Ramazan u kojem se naš džemat iskazao u svakom smislu.

Fahrudin Mujkanović izvješćuje o prvoj sjednici Muallimskog vijeća te naglašava dobru suradnju IOM-a i tog vijeća. Osobno je pratio nastavu u našem mektebu te je uočio određene probleme, no riječ je o stvarima koje se mogu rješavati zajedničkim naporom imama, muallima i IOM-a.

Mevludin ef. Arslani izvješćuje o svojoj nastavi u mektebu te u srednjim školama. Glede namaza naglašava da muallim osobno mora nadzirati redovitost dolazaka djece i njihov način obavljanja namaza.

Emina Mešić izvješćuje da je Mirza ef. Mešić vjeronaučnu nastavu organizirao u nizu srednjih škola, time da u nekim školama odaziv učenika nije zadovoljavajući. Predlaže provođenje ankete među našim učenicima 8.-ih razreda glede pitanja pohađanja vjeronauka u srednoj školi, a radi korištenja rezultata ankete pred upravama srednjih škola.

Mirsad Srebreniković potiče muallime da pokrenu pitanje njihovog stručnog usavršavanja glede održavanja vjeronaučne nastave putem seminara, stručne literature i sl.

Melisa Arslani predlaže da IOM odobri tramvajske karte roditeljima koji djecu dovode u mekteb tramvajem. IOM donosi sljedeću

O d l u k u

1. Prihvaćaju se danas iznijeti okvirni prijedlozi za poboljšanje vjeronaučne nastave u mektebu, osnovnim i srednjim školama. Poziva se Muallimsko vijeće da u dogovoru sa imamima i muallimama provede konkret-

ne korake u smjeru kretajnije organizacije vjeronaučne nastave, a glede potrebe za poboljšanjem materijalnih uvjeta nastave, tehničkim pomagalima, stručnim usavršavanjem nastavnih kadrova i drugim pitanjima materijalne naravi da izvoli dostaviti konkretne prijedloge IOM-u radi donošenja adekvatnih odluka.

2. Odobrava se tramvajska karta u oba smjera za roditelja koji dovede dijete na mektepsku pouku u Islamski centar Zagreb.

Ad 4. dnevnog reda:

Adnan Omanović predlaže da tehnička komisija IOM-a sačini izvješće o stanju cjelokupnog objekta radi određivanja konkretnih radova.

Merzuk Žunić izvješćuje da je bio na sjednici Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske na kojoj je raspravljano o stipendiranju naših studenata putem stalnog fonda čiji predsjednik je Hilmija Šabić, a direktor Mithat Muzurović. Popis stipendista i vakifa bi trebao biti objavljen na oglasnoj ploči našeg Islamskog centra Zagreb radi animiranja džemata da podrži fond svojim priložima.

Budući da Medžlis Zagreb raspolaže sredstvima namijenjenim za stipendiranje učenika i studenata u iznosu od 6.000,00 kn slijedom navedenog donosi sljedeću

O d l u k u

Fondu za stipendiranje učenika i studenata "Salim Šabić" doznačuje se iznos od 6.000,00 kn kao prilog Medžlisa Zagreb.

IV Sljedeća sjednica biti će održana dne. 13.11.2007.g. / 3. Zul-Ka'de 1428. h.g.

V Na završetku sjednice proučena je Fatiha.

TRIBINE "DR. SULEJMAN MAŠOVIĆ"

U četvrtak, 01.11.2007./21. ševala 1428. h.g., na redovitoj tribini "Dr. Sulejman Mašović" u Islamskom centru Zagreb gostovao je **mr. Amir ef. Karić**, glavni imam Medžlisa IZ Tuzla. Govorio je na temu "Rasprave o panislamizmu

u Bosni u XX. stoljeću", što je ujedno bila i teza njegova magistarskog rada kojeg je odbranio na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. Mr. Karić je prisutnima pojasnio što sam termin panislamizam znači. Često se muslimanima u bivšoj državi tijekom XX. stoljeća stavljala etiketa podržavatelja panislamizma i fundamentalizma. Panislamizam se nikako ne može izdvajati iz konteksta značenja kakvo nosi panslavenizam, pangermanizam ili panevropizam, termini poznati kulturnoj javnosti Europe u 19. stoljeću. Idejno konstituiranje pokreta kojeg se u europskim jezicima imenuje panislamizmom vezuje se za pokret mlade Osmanlije, osnovan 1865. godine. Članovi tog pokreta naglašavali su da samo islamsko jedinstvo (Ittihadi-islam) može sačuvati propadajuće osmansko carstvo i sa njim hilafet. Ideja panislamizma na arapskom jeziku svoju artikulaciju je zadobila sa najpoznatijim njegovim zagovaračima Džemaludinom Afganijem i Muhamedom Abduhom. Postoje dva aspekta panislamizma: duhovni i politički. Duhovni je oduvijek prisutan u terminu umma, u značenju zajednice svih sljedbenika Muhammed a.s., a politički aspekt se javlja kao povijesna kategorija u vrijeme velikog nazadovanja muslimanskog svijeta u 18 i 19. stoljeću. U to vrijeme samo su tri muslimanske države bile (polu)samostalne: Afganistan, Perzija i Osmansko carstvo. Muslimanski svijet je doživio šok pojavom europskih kolonizatora, a za neke to je bilo ravno Kijametskom danu. Reforme su bile nužne na svim nivoima.

I sami Bošnjaci su proživljavali teške trenutke. Nakon Berlinskog kongresa masovno se iseljavaju u Tursku a nad njima su počinjeni i strašni pokolji. Oni koji ostaju u Bosni okupljaju se u nekoliko pokreta i zalažu se za vjersovakufsku autonomiju u sklopu Austro-Ugarske monarhije. Biraju i svoga prvoga reisa.

Rasprave o panislamizmu odvijale su se unutar šireg konteksta bošnjačkih polemika o (ne) prihvatanju evropskog kulturnog obrasca među Bošnjacima.

Uz mr. Amira ef. Karića na ovoj tribini učešće je uzeo i njegov kolega **mr. Osman ef. Kozlić**, profesor u tuzlanskoj medresi. Kao bivši student u dvije arapske zemlje Alžiru i Maroku, prenio je neka iskustva o svijesti tamnošnjih muslimana-

na kada je u pitanju jedinstvo muslimana i njihova promišljanja o instituciji hilafeta.

Na kraju, mr. Karić je sve prisutne upoznao sa glavnim aktivnostima koje se provode u tuzlanskom Medžlisu. Do 1945. bio je to pravi ulemanski grad, međutim, doba komunističke vladavine donijelo je pravu ateizaciju Tuzle. Do 1990., funkcioniralo samo 13 džemata, od toga samo 5 u gradu. Reaktiviranjem Behram begove Medrese (1949. komunističke je vlasti zatvaraju) vjerska svijest ali i infrastruktura islamske zajednice bitno se popravlja. Sada u gradu u funkciju je stavljeno 20 džamija, ukupno 31 na području Medžlisa. U Medresi djeluje 40 vrsnih mladih alima koji su garant svijetele budućnosti Grada Tuzle i njene okoline.

Na tribini održanoj 08. 11. 2007. predavanje na temu *“Dodirne točke između protestantizma i islama”*, održao je **prof. dr. Jasmin Milić**, profesor na Evanđeoskom fakultetu u Osijeku.

Za prof. Milića malo se govori o protestantizmu, a većinom o katolicizmu ili pracoslavju tako da je to učenje unutar kršćanstva nepoznanica za puno ljudi. Martin Luther smatra se osnivačem protestantizma. On se, zakucavši svojih 95 teza u witenberškoj crkvi u Švicarskoj, suprostavio samovolji pape. Posebno je bio protiv tzv “oproštajnica” koje su pape štanjale i prodavale po cijeloj Europi. Ustao je i protiv “kulta svetaca”, što je na neki način dodirna točka između islama i protestantizma. Vatikan se nametao kao nasljednik rimskoga carstva iako je to varstvo na početku pojave kršćanstva nemilosrdno progonilo kršćane. Sve zemlje koje su bile kršćanske/katoličke morale su slati poreze izravno Vatikanu. I protiv toga se pobunio Martin Luther. Drugi zagovornik protestantizma bio je Jean Calvin. On je smatrao da sve ono što se ne nlaži u biblijskom tekstu ravno je idolatriji. Svećeničko posredovanje je također odbačeno. Ptotestanzizam će vremonom zadočiti svoje dvja krila: luteransko i reformirano. Neki uzimaju anglikansku reformaciju kao treće krilo. Ono se dovodi u vezu sa engleskim kraljem Henrijem VIII. koji je prekršio papinu zabranu o drugom braku. I dandanas poglavar anglikanse crkve je britanska kraljica. U crkve reformacijske baštine spadaju: baptisti, meto-

disti, pantekosalci, jehovini svjedoci, mormoni i drugi.

Godine 1551. u doba osmanske uprave nad Hrvatskom, osniva se prva protestanska zajednica u Slavonij i Baranji. Ona i danas postoji sa nekoliko stotina svojih članova. To govori koliko je sloboda vjeroispovijedi bila zagwarantirana u vrijeme Osmanske carevine.

Na tribini održanoj 15. 11. 2007., predavač je bio **Mr. Senad Nanić**, predsjednik kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske “Preporod”. Održao je predavanje na temu *“Islamsko graditeljsko naslijeđe”*. Koristeći se slikama najpoznatijih džamija koje su godinama fotografirali njegov otac i on, te uz stručni komentar, prisutnima je dočarao djelić bogatog muslimanskog graditeljskog naslijeđa nastajalog u zadnjih 14 stoljeća. Od Sirije, preko Sjeverne Afrike i muslimankse Španjolske sve do Irana, Turske i Bosne, prisutnima su prikazane predivne džamije i popratne građevine, izgrađivane u slavu Allahu dž.š.

U četvrtak, 22. 11. 2007./ 12. zu-l-kadeta 1428. h. godine predavač je bio **muftija Ševko ef. Omerbašić**. Govorio je na temu *“Islam u Bošnjaka”*. Muftija je zapravo ponudio dvanaest teza o bošnjačkom nacionalnom pitanju koje su izazvale izuzetnu pozornost i vrlo različite reakcije.

(1) Naša etnička pripadnost, kojoj stoljećima pripadamo, vapi za obnovom i istraživanjima. Mi još ni danas nismo sigurni u mnogo toga o našem porijeklu i trebat će puno truda i istraživanja da dođemo do prave istine.

(2) Narodi se, štovana gospodo, ne stvaraju dekretima pa je tako i s nama Bošnjacima. Stvaranje naroda je tisućgodišnji proces i djelovanje znanih i neznanih, duhovnih i materijalnih silnica života. Postanak jednog naroda slični postanku rijeke. Milijarde kapljica vode probijaju se kroz zemlju, zaobilazeći ili rušeći prepreke pred sobom, ujedinjuju se u izvore a zatim u potoke i na kraju u snažne riječne bujice. Tako je i sa nastankom naroda čiji postanak možemo pratiti kroz stoljeća i znademo da nam je sadašnjost zbir naše prošlosti. Kao i u slučaju vode, geografske i klimatske prilike snažno djeluju na oblikovanje naroda. One im određuju razvoj, snagu, stanje i zanimanje i daju biljeg njegovoj kulturi. Narod i kultura dva su neod-

vojiva pojma, jednog nema bez drugog, jedan proizlazi iz drugog.

(3) Narod je zajednica ljudi povezana sviješću o zajedničkoj pripadnosti, koji imaju zajedničku težnju koju nazivamo idealima. Narod se rađa kada se rodi svijest o zajedništvu i s njim se rađa i njegova kultura.

(4) Kultura je duhovnost jednog naroda. Na duhovnost snažno utječe religija, koja je zapravo oblikuje. Otuda religija ima najznačajnije mjesto u kulturi jednog naroda. Za to držim jednom od značajnih obveza Islamske zajednice da se uz vjerske i duhovne zadaće bavi i nacionalnim pitanjem. Uz religiju, na kulturu utječe i narodno stvaralaštvo, znanost, umjetnost, književnost, urbanizam, arhitektura i ekonomija. U svezi naše bošnjačke nacionalnosti mnogi su nam detalji iz njenog stvaranja nepoznati koje treba tek istražiti. Pred nas se postavljaju važna pitanja i traže jasni odgovori, kao što su:

- Odakle smo došli?
- Kakvi smo prije toga bili?
- Što nas je učinilo ovakvim kakvi smo danas?
- Što smo od drugih primili?
- Što smo drugima dali?
- Kakva je uloga pojedinaca i grupa u našem nacionalnom stasanju?
- Što nas je održalo da u stoljetnoj životnoj utakmici sačuvam svoj identitet?

Ova i druga pitanja otkrivaju nam prošle staze kojima su hodile desetine generacija naših predaka. Po njima možemo planirati naše sadašnje i odrediti buduće putove jer snage koje su nas pokrenule u pradavna vremena još i danas žive u nama, samo ih treba probuditi. Samo po duhovnosti i kulturi narodi se održavaju u životu. Otuda smatram opravdanim, naprotiv nužnim, da se Islamska zajednica pored vjerskih i duhovnih bavi i nacionalnim bošnjačkim pitanjem. Danas u Europi nacionalno pitanje spada u sam vrh interesa. Mi smo dugo bili izvan nacionalnih tokova, pored ostalog, i zato što nam je u prošlom režimu bilo najstrožije zabranjeno baviti se nacionalnim pitanjem.

(5) Skromno sudim da mi Bošnjaci ne posjedujemo ni minimum informacija o našem etničkom porijeklu prije Osmanlija. Zašto je to tako teško je objasniti. Cilj mog istraživanja je ponuditi

informacije i podatke na razmišljanje i eventualna istraživanja. Prošlo je punih 14 godina otkako smo odlučili vratiti naše povijesno nacionalno ime. Čini mi se da smo vrlo malo učinili do sada. S toga držim da Islamska zajednica kao neovisna i slobodna institucija ima najviše mogućnosti, ali i obveze da se, uz ostalo, bavi i ovom vrlo važnom sastavnicom našeg sveukupnog bića.

(6) Naše nacionalno stanje posljednjih stotinjak godina, otužno je i sumorno i zahtjeva poduzimanje hitrih mjera koje će nam podići samopouzdanje i ponos. Naročito je potrebna podrška pjesnika, književnika i svih onih koji nas mogu motivirati na snažnija nacionalna pregnuća. Jedan nepoznati pjesnik kaže:

*Rekoše nam, vi ste uvijek bili roblje
I povijest vaša nalik je na groblje
Na kome niti pravog nišana nema
Ponegdje kamen bez imena nijema
I korov svuda!*

*Uza sve su pute otaca vaših kosti razasute
U rodnom tlu mrtvaca san ne sanjaju
Pognojili su kao đubre zemlju
I nestade ih pustih... bez spomena
Svu prošlost vašu zastrla je sjena
I zavio ih mrak
Da, to nam kažu!*

A u meni sve nešto tišti i više:

*Lažu, iako nema grobova, spomenika, zidina,
ploča, pergamena i slika
Mi ipak znademo što bješe i kako bješe
Ne, razasute na sve četiri strane
Već u našem tijelu leže zakopane otaca naših
put i kosti sve!
Propao im nije ni duh ni lik
Pognojili su tlo iz koga nikosmo mi
Njivu što radimo, putove što svikosmo
Njih mrtvih mi smo živi spomenik.*

Ako su nam prošlost i stvarnost otužne i sumorne, ne dopustimo da nam budućnost bude takova.

(7) Ako je religija jedan od najvažnijih elemenata u stvaranju naroda, jer ona predstavlja duhovnu i kulturnu stranu nacije, kako je onda definiramo definiramo. Meni se čini prikladnom slijedećom definicijom: "Religija je bila i ostala narodna.

Ona je čuvarica i njegovateljica osjećaja narodnog zajedništva. Ona je kroz cijelu povijest bila potrebna narodu u očuvanju njegovog ukupnog identiteta. Ona je servis za sve narodne potrebe.”

(8) Religija je uvijek uživala veliki ugled i nenadmašan autoritet u narodu. Ona ga ni danas nije izgubila i njen autoritet jača u trenucima kriza. Nitko više od religije ne može pomoći pojedincima i narodu kada se nađu u krizi identiteta.

(9) Mi Bošnjaci dosta kasnimo u izgradnji i oblikovanju nacije. Veliki broj naših sunarodnjaka ne vjeruje u naciju i zato imamo pojavu hrvatstva u našim redovima. Mnogi naši sunarodnjaci nemogu razlučiti pripadnost državi od pripadnosti naciji. Za takvo stanje veliku odgovornost imaju naši povjesničari koji nam nisu predstavili povjesni put Bošnjaka.

Kao što smo već rekli da rađanje naroda nije rezultat dekreta, nego tisućgodišnjeg procesa znanih i neznanih sila i zbog toga moramo biti strpljivi, ali prije svega uvjereni u našu etničku pripadnost i porijeklo.

(10) S obzirom da je Islamska zajednica samostalna i slobodna, ona je najpogodnije mjesto za rasprave i izgradnju našeg nacionalnog identiteta. Ovo kažem nakon višegodišnjeg razmišljanja i razmatranja ovog pitanja. Islamska zajednica mora se riješiti nacionalne apatije.

(11) Sigurno se pitate što dobivamo izgradnjom nacionalnog identiteta. Po mom skromnom sudu dobivam o ono što smo u posljednjih stotinjak godina izgubili: Domovinu, a to jest tlo pod nogama. Naša je domovina bila, prije stotinjak godina, na sasvim drugim granicama. A pogledajte sada gdje su te granice. Ako tlo pod nogama ne pripada nama i nismo njegovi suvereni gospodari nismo ni slobodni svoju vjeru, duhovnost i kulturu razvijati. Prije mjesec dana jedan privatni portal je provodio istraživanje među 40.000 upitanih: Treba li muslimanima u Hrvatskoj dopustiti gradnju džamija s minaretima i 54% bili su protiv, a samo 32% za. U Hrvatskoj, za koju se može kazati da ima najbolje pravno riješeno pitanje islama i muslimana u Europi ovakav je odnos prema nama. Svaki ratni nered teško je ugrozio naše nacionalno biće samo zato jer su znali da će naša reakcija biti nikakva. Da smo bili više nacionalno osvješćeni sigurno bi odgovor bio drugačiji. Doživljavamo poniženja

jer nam govore da neznamo ni koje nam je nacionalno ime. To nažalost mnoge od nas malo dotiče, zbog nedostatka nacionalnog ponosa. (12) Mi iz Islamske zajednice moramo našem narodu dati sigurnost i na ovom svijetu, a ne samo na Ahiretu. Mi na ovom svijetu stječemo džennet.

SVEČANO OTVOREN MESDŽID U DŽEMATU BOGOVOLJA

Džema't Bogovolja broji 75 domaćinstava, odnosno 300 članova i obuhvata općine Slunj, Rakovicu i jednim dijelom općinu Cetinograd gdje i smješten. S druge strane graniči s općinama Velika Kladuša i Cazin iz susjedne R BiH. Odlukom Mešihata Islamske zajednice i Medžlisa Zagreb 03. rujna 2005. godine na zemljištu koje je uvakufila **rah. Džemila Durmić** postavljen je kamen temeljac za izgradnju Mesdžida odnosno džamije. Tadašnji **imam Admir ef. Muhić** i džema'atski odbor na čelu s **Ragibom Čoralićem** svesrdno su krenuli u akciju izgradnje i prikupljanje sredstava. S obzirom da je Mešihat osigurao materijal a džematlije radnu snagu uspjelo se za godinu dana objekt staviti pod krov, tako je 22.09.2006. godine učenjem mevluda obilježeno radno otvorenje mesdžida. Velika želja i radost džema'atlija da imaju svoju džamiju uveliko je urodila plodom budući da su se sve vjerske aktivnosti odvijale po privatnim kućama u Bogovolji. Tijekom izgradnje a odlukom Mešihata od 1.veljače 2007. u džemat Bogovolja dolazi novi **imam Azim ef. Durmić** koji s novo izabranim džema'atskim odborom na čelu s predsjednikom **Smailom Hozanovićem** nastavlja s radovima tamo gdje su stali njihovi prethodnici. Konačno je dovršen objekt u kojeg je uloženo milijun kuna uz zahvalu mnogobrojnim donatorima koji su dali svoj novčani prilog ili prilog u materijalu neracunaju dobrovoljni rad. Ovom prilikom pomenut će mo neke od njih uz ispriku svima onima koje smo eventualno izostavili jer je spisak donatora podugačak. Mešihat Islamske zajednice je osigurao 400.000.00 kuna, potom Medžlis Islamske zajednice Zagreb, **rahmetli Begzada Ahmetašević** sa svojom obitelji, **Halid Halidović –Ačko, Hasan**

Mujičić, Sead Lojo, Emir Vikalo, Hajrudin Ramadanović, Mevdud Čović koji je nadzirao radove tijekom izgradnje bez novčane naknade, **Smail Hozanović, Obitelj Haušić iz Ozlja, Veleposlanstvo I.R. Iran u Zagrebu, SDA Hrvatske, firma Megati, zatim firme iz Velike Kladuše Emcestela, Eco-Stolarija, Limotehna i Termogla, Županija Karlovačka, općine Cazin i Cetingrad.**

Medžlis Osijek i Sisak, džema'ati Šturlić, Tržac i Velika Kladaša, mnoge džematlije iz Zagreba, Rovinja, Pule te drugih džema'ata diljem Hrvatske BiH.

Dana 03.11.2007/23.10.1428 h.g. upriličeno je svečano otvorenje Mesdžida na kojem se okupio veliki broj džematlija i uzvanika kako iz RH-a tako i iz BiH-a. Svečanost je otvorio **hfz. Aziz ef. Alili** glavni imam Zagrebački učenjem odlomaka Kur'ana, a potom su se prisutnim obratili domaćin **Azim ef. Durmić**, načelnik općine Cetingrad **Nikola Paulić**, zamjenik župana karlovačke županije **Marinko Miličić**, izaslanik ministra kulture **Franjo Dubravić**, **monsinjur Marijan Ošura**, načelnik općine Cazin **Nermin Ogrešević**, **muftija Bihački Hasan ef. Makić** te **muftija Ševko ef. Omerbašić**, koji je po završetku svog obraćanja i učenja dove pozvao **Smaila Hozanovića** predsjednika džema'atskog odbora Bogovolja da preuzme ključ i otvori Mesdžid.

Smail Hozanović je za ovu priliku izdvojio dodatnih 6.000. EUR-a. Program je učenjem ilahija pratio **Fuad Seferagić**. Još jednom treba naglasiti da su pri izgradnji mesdžida veliki trud i zalaganje pokazali naši imami **Admir ef. Muhić** i njegov kolega **Azim ef. Durmić**, što će svakako ostati zabilježeno za nove generacije džematlija. Molimo Allaha dž.š. da svima onima koji su na bilo koji način pomogli da se sagradi Mesdžid u Bogovolji to upiše u dobra djela.

40 GODINA INSTITUCIONALNOG ISLAMA U SISKU

04.11. 2007. (nedjelja) ostat će u lijepom sjećanju svima onima koji su napunili Dom INA Rafinerije nafte u Sisku prisustvujući svečanosti povodom 40. obljetnice Islamske zajednice u

Sisku. Da ne bi pisali kako smo sami doživjeli svečanost najbolje je da citiramo druge i to novinara Novog sisačkog tjednika **Željka Maljevca** koji je u broju 464/X od 8.11.2007. na jednoj citavoj stranici napravio prilog o svečanosti i zapisao sljedeće: "Veličanstvenom, dostojanstvenom i sadržajno raznovrsnom svecanošću u Domu INA Rafinerije nafte u Sisku, pod pokroviteljstvom Grada Siska i Sisačko-moslavačke županije, u nazočnosti predstavnika lokalnih, regionalnih i republičkih bošnjačkih udruga i asocijacija, Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, predstavnika Rimokatoličke crkve, Srpske pravoslavne crkve i Baptističke crkve, izaslanstva Unsko-sanskog kantona iz susjedne Bosne i Hercegovine, islamska zajednica u Sisku, jedna od najvećih i najznačajnijih vjerskih zajednica u našem gradu, koja okuplja oko 3 500 vjernika muslimana, prošle nedjelje, 4. studenoga, obilježila je 40. obljetnicu utemeljenja i djelovanja.

U dvoipolsatnom programu, sadržajno bogatom, raznovrsnom i kvalitetnom, Islamska zajednica u Sisku predstavila se Sisku i Hrvatskoj pregledom 40-godišnje povijesti te istaknute i uvažene vjerske zajednice, sadašnjeg stanja i položaja, te planovima za budućnost sisačkih muslimana u našem gradu i županiji." Kroz ove dvije obilne rečenice autor je vjerovatno želio ispoljiti svoju ushićenost i zadovoljstvo viđenim što se da primjetiti. Zadovoljstvo viđenim programom nakon svečanosti izrazili su skoro svi od gradonačelnika, županice, muftije, imama, glavnih imama itd. Međutim, ipak opišimo naš program i one koji su sudjelovali.

Sama svečanost započela je oko 13 h učenjem odabranih odlomaka iz Kur'ana **hafiza Aziza ef. Alilija**, glavnog zagrebackog imama. Poseban užitak je bio slušati ajet po ajet i prijevod proučenog od strane voditelja **Bogdana Arnautovića**. Zatim je voditelj poselamio i pozdravio prisutne, poželjevši dobrodošlicu te riječ prepustio Dr.med.h. **Hašimu Smlatiću**, predsjedniku Izvršnog odbora Medžlisa islamske zajednice Sisak koji je otvorio svečanost poselamivši i pozdravivši prisutne, zaželjevši dobrodošlicu te zahvalivši se na pokroviteljstvu svečanosti Gradu Sisku i Sisačko-Moslavačkoj županiji jer bi, kako je rekao, bez njihove financijske pomoći naša 40. obljetnica bila mnogo skromnija.

Dr. Smlatić je napomenuo da u Sisačko-moslavačkoj županiji živi preko 3.500 muslimana, te smo po broju muslimana, četvrta županija u Hrvatskoj, kojih ima najviše u Sisku, u sisačkom naselju Caprag, njih oko 2.600, dok je preko 400 obitelji učlanjeno u Islamsku zajednicu.

Četrdesetu obljetnicu Islamskoj zajednici Siska, u ime Gradskog poglavarstva i Gradskog vijeća a Grada Siska, u ime svih stanovnika Siska čestitao je zatim gradonačelnik Siska **Dinko Pintarić**. Gradonačelnik je kroz svoje obraćanje naglasio da su sisački muslimani i Bošnjaci kroz proteklih 40 godina pomagali gradu Sisku, dijeleći dobro i zlo, zajedničku sudbinu s našim gradom, posebno u Domovinskom ratu. Između ostalog, gradonačelnik je rekao:

“Uvjeravam vas u ime ovoga grada, koji je uvijek bio grad otvorenih vrata i otvorenog srca, da sloboda vjeroispovijesti i prava nacionalnih manjina za nas Sisčane nisu samo ustavne kategorije i slovo na papiru, već je to za nas časna obaveza, pravo i dužnost, stoga nas uvijek smatrajte svojim velikim prijateljima”.

Čestitkama se pridružila i sisačko-moslavačka županica **Marina Lovrić**, koja je najavila da će Sisačko-moslavačka županija poduprijeti obilježavanje svih idućih obljetnica sisačke Islamske zajednice na poseban način, jer Islamska zajednica u Sisku i sisački muslimani, svojim ukupnim duhovnim, kulturnim i gospodarskim doprinosom, to i zaslužuju.

Podsjetila je da su prije dvije godine predstavnici Bošnjaka, muslimana, prvi puta dobili svoje mjesto u Županijskoj skupštini Sisačko-moslavačke županije, prvi puta imaju pravo javno zastupati interese svoga naroda, te zajedno sa drugima raditi na dobrobit Siska i Sisačko-moslavačke županije.

Također je iznijela da osobno sa oduševljenjem i zadovoljstvom podržava inicijativu za gradnju Islamskog centra u Sisku, koju je pokrenuo umirovljeni sisacki imam **Fuad ef. Karaga**, a koju je nastavio mladi sisacki **glavni imam Alem ef. Crnkić**, obećavši osobnu pomoc, kao i podršku Sisacko-moslavačke županije u ostvarenju tog velikog i značajnog cilja, jer su to Bošnjaci i muslimani Siska zaslužili, zajedno sa drugim stanovnicima branili su Sisačko-moslavačku županiju u Domovinskom ratu, branili svoju hrvatsku do-

movinu i dali svoje sinove za hrvatsku državu, na čemu im se od sveg srca zahvalila, rekavši da je zbog toga ponosna na Bošnjake i muslimane Sisačko-moslavačke županije.

Obraćanje glavnog imama Alema ef. Crnkica donosimo u integralnom obliku, a njegovo obraćanje je tretiralo “Povijest islamske zajednice u Sisku s kratkim osvrtom na sadašnjost i budućnost”. Posebno oduševljenje i užitak izazvala je kvalitetna i zanimljiva prezentacija Islamske zajednice kroz povijest i sadašnjost. Sisačkim muslimanima 40. obljetnicu postojanja i kontinuiranog rada na ocuvanju vjerskih, duhovnih i etičkih vrijednosti čestitao je predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, **muftija Ševko ef. Omerbašić** koji je napomenuo da je Sisačko-moslavačka županija iza Zagrebačke, Primorsko-goranske i Istarske županije, četvrta županija u Hrvatskoj po broju muslimana.

Muftija Omerbašić je posebno naglasio da sisačka Islamska zajednica nikada nije izigrala iskonske vizije i ideje, te da je u svom radu zabilježila značajne uspjehe, istaknuvši doprinos muslimana u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u Domovinskom ratu, kada su sisački muslimani dali neizmjerljiv doprinos obrani Siska i Hrvatske.

Naglasio je da je Islamska zajednica u Sisku i Hrvatskoj kroz proteklo vrijeme bila i jest narodna, što je njena posebna vrijednost, ukazavši na potrebu da se i ta vjerska zajednica prilagođava novim društvenim uvjetima i znakovima vremena. Istaknuo je da je nasušna potreba da se u Sisku izgradi Islamski kulturni centar, u čijem će sklopu biti i džamija, pozdravivši kupnju zemljišta za taj centar u sisačkom naselju Sisak-Capragu, iznijevši uvjerenje da će džamija i Islamski kulturni centar doraditi duhovni sadržaj sisačke Islamske zajednice i muslimana, posebno pridonijeti očuvanju njihovog vjerskog i kulturnog identiteta.

“Narodi postoje i održavaju se po duhovnosti i kulturi, rekao je muftija Omerbašić, koji je iznio želju da se do iduće 50. obljetnice Islamske zajednice, u Sisku izgradi džamija i Islamski kulturni centar, jer je postojeći prostor neadekvatan i pemalen za održavanje brojnih vjerskih i duhovnih aktivnosti”.

Posebna priznanja za neizmjerljiv doprinos unapređenju rada i djelovanja Islamske zajednice u Sisku dodjeljena su dugogodišnjem sisačkom imamu Fuadu ef. Karagi i jednom od živih osnivaca Islamske zajednice u Sisku prije 40 godina **hadži Zuferu Bužinkiću**.

Treba istaknuti da su svečanost svojim dolaskom i prisutnošću uveličali desetine glavnih imama, imama iz Hrvatske i Unsko-sanskog kantona, profesori sa Islamskog pedagoškog fakulteta u Bihaću, članovi Sabora i Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj, ravnatelj islamske gimnazije u Zagrebu, ravnateljice osnovnih škola u Sisku, predsjednici Medžlisa, džematskih odbora, izaslanstvo veleposlanstva R Turske, direktor Iranskog kulturnog centra u Zagrebu, općinski načelnici Bos. Krupe, Cazina, izaslanstvo općinskog načelnika Bužima te brojni uzvanici.

Svojim nastupima odnosno izvođenjem ilahija i kasida program svečanosti su uljepšali: Ženski zbor Zagrebačke džamije "Arabeske" pod ravnanjem Ismeta Kurtovića, muški zbor "Gazije" iz Bužima (BIH), jedna od najpoznatijih kantautora ilahija i kasida **Fuad Abdullah Seferagić** iz Cazina (BIH).

Kulturno-umjetnički program obogatili su pjevački zbor "Bulbuli" iz Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske "Preporod iz Zagreba te Bošnjacko kulturno-umjetničko društvo "Nur" iz Siska dok je pjesnik, novinar i urednik **Filip Mursel Begović** recitirao stihove najpoznatijih bošnjackih pjesnika. Kvalitetan i zanimljiv scenarij programa je izuzetno vodio Bogdan Arnautović. Tijekom svečanosti u predvorju Rafinerijskog doma održana je izložba kaligrafskih radova **Mirze Serdarevića** iz Zagreba, te je izložena postavka Iranskog kulturnog centra iz Zagreba. Na kraju nam preostaje da se zahvalimo svim gostima koji su se odazvali našoj jubilarnoj svečanosti, svima onima koji su doprinijeli razini programa i svečanosti, našim sponzorima i pokroviteljima, te dobrom organizacijskom odboru koji se maksimalno potrudio da sve protekne u najboljem redu.

Činimo dovu Uzvišenom Gospodaru da sljedeću zlatnu 50. jubilarnu obljetnicu obilježimo u novom Islamskom kulturnom centru koji nam je nasušna potreba.

PRESELILI NA AHIRET

H. NADŽIJA MUFTIĆ – NAĐA

U ponedjeljak 19. 11. 2007. / 09. 11. 1428. h. godine na zagrebačkom groblju Mirogoj na ahiret smo ispratili našu uvaženu džematličku hadži Nadžiju-hanumu Muftić. Bila je to vrlo impozantna dženaza koju je predvodio muftija Ševko ef. Omerbašić. Opraštajući se od Nadžije-hanume muftija Omerbašić je rekao:

Cijenjena braćo!
Štovani nazočni!

Svevišnji Allah u Kur'anu kaže:
"Smrt će nas stići makar se od nje skrivali u najzaštićenija mjesta."

Život je dar Božji, koga daruje komu hoće i On odlučuje o njegovoj dužini, dok svatko od nas odlučuje o njegovoj kvaliteti.

Danas na Ahiret ispraćamo jednu od najpoznatijih muslimanki Zagreba i najstarijeg člana Islamske zajednice u gradu. Rahmetli hadžinica je bila vrlo cijenjena i poštivana a njeno mišljenje uvažavano i pomno slušano. Zahvaljujući toj činjenici u dva navrata je bila član glavnog Odbora Islamske zajednice u Zagrebu i član već povijesnog Odbora za pripremu i izgradnju Džamije što sve ukazuje koliko je bila cijenjena među muslimanima u Zagrebu. Rahmetli Nadžija-hanuma je bila intelektualka s kojom se moglo razgovarati na brojne teme, od vjerskih pa sve do kulture i umjetnosti. Tako dug i bogat život bez sumnje je ostavio duboka traga na Zajednicu kojoj je pripadala i dugo ćemo se sjećati njenoga lika. Iznad svega je voljela razgovarati o vjerskim, teološkim temama. Ne jednom sam bio svjedokom njenog vjerskog obrazovanja, posebice jer je bila jedna od rijetkih žena koja je mogla samostalno interpretirati Kur'an na arapskom jeziku. Dženaza rahmetli Hadžince prigoda je razmisliti o životu kao daru Božjem, o njegovim ciljevima i svrsishodnosti. Svevišnji Allah u Kur'anu kaže: "I šta je život za mnoge osim užitek i igrarija." Veliki broj ljudi doživljava ga upravo kao priliku da se njime sebično okoristi i provedemo ga u lagodnim uvjetima. Islamski smisao živo-

ta je međutim sasvim drugačiji. Allah u Kur'anu kaže: "Tko čini dobročinstva, muško ili žensko bili, pod uvjetom da su vjernici, omogućit ćemo im ugodan život na ovom svijetu."

Život se vrednuje onoliko koliko smo ga pružili drugima.

On vrijedi onoliko koliko smo dobrih djela učinili i koliko smo bili moralni i društveno korisni. Božji poslanik Muhammed alejhis-selam kaže: "Čovjek vrijedi koliko je društveno koristan a štetan onoliko koliko je društvu na teretu."

Ne jednom smo se uvjerali u Hadžincina dobročinstva. Unatoč svim teškoćama u životu ona je kao majka odgojila svoju djecu koji su bili njen ali i ponos društva. Upravo takvu majku Kur'an najviše vrednuje. Muhammed alejhis-selam u jednom hadisu kaže da je u majčinim rukama ključ uspjeha ili propasti. Iako je doživjela duboku starost ne može se ne osjetiti tuga i sjeta a njen plemeniti lik dugo će ostati u sjećanju svih nas koji smo je poznavali.

Zato molimo Svevišnjega da rahmetli Nadžiji podari džennet u koga je vjerovala i za njega se trudila i odricala slasti života.

RAHMETUL-LAHI ALJEHA RAHMETEN
VASIATEN
El-fatiha

PROF. DR. SCI. MUHAMED ŽDRALOVIĆ

U samo nekoliko dana naša zajednica se oprostila od još jednog svoga uvaženog člana. U petak 23.11.2007. / 13.11.1428. h. godine na Mirogoju smo klanjali dženzazu namaz i predali Allahovoj dž. š. milosti jednog od naših najvećih **alima dr. Muhammeda Ždralovića**. Dženzazu je predvodio muftija Ševko ef. Omerbašić. Uz Muftiju od rahmetli Muhammeda su se oprostili njegove kolege profesori iz akademske i znanstvene javnosti.

Opraštajući se od rahmetli Muhammeda **muftija Ševko ef. Omerbašić** je rekao:

Cijenjena obitelji i rodbino rahmetli Muhameda!

Poštovani nazočni!

Uvažena braćo!

Zapala me uistinu teška i bolna dužnost o kojoj nisam nikada niti razmišljao da kao imam klanjam dženzazu rahmetli doktoru Muhamedu i da se na njegovom odlasku s ovog svijeta s njim oprostim. Imao bih mnogo čega reći jer moje poznanstvo sa rahmetli Muhamedom seže u davnu 1956. godinu, dakle 51 godinu, kada sam ga zatekao u drugom razredu Gazi Husrevbegove Medrese u Sarajevu. Otada pa s prekidom od 10-ak godina susretali smo se po različitim poslovima i zadacima, na studijama i ovdje u Zagrebu.

Gazi Husrevbegova medresa kao najstarija obrazovna institucija na Balkanu, odgojila je preko 300 generacija, među kojima je bio i rahmetli Muhamed. Toj školskoj ustanovi dugujemo veliku zahvalnost. Sve što je vrijedilo u Bošnjaka i Albanaca školovalo se u ovoj Medresi. Rahmetli Muhamed je imao čast biti u počasnem Odboru povodom obilježavanja 450 godina Medrese. I nakon svršetka školovanja ostali smo u bliskim vezama. Često sam odlazio u Orijentalnu zbirku izučavati spise koji su zahvaljujućio njegovom trudu i sposobnosti postali dostupni široj javnosti. Rahmetli Muhamed je ostavio trajan pečat na ovoj vrlo vrijednoj i rijetkoj zbirci orijentalnih rukopisa na području Srednje Europe. Muhamed je iza sebe ostavio dvije važne knjige opisa arebičkih rukopisa i zahvaljućio njemu imamo točan opis tih vrijednih rukopisa. Iz njegovih opisa ovih rukopisa dade se zaključiti koliko je znanost bila cijenjena za vrijeme 150 godina Osmanske vlasti u Slavoniji i Lici. Nakon svečanog otvorenja Zagrebačke dzamije imao sam priliku ponovno surađivati sa rahmetli Muhamedom. Nakon osamostaljivanja R. Hrvatske rahmetli Muhamed odlazi u diplomatsku službu u Egipat gdje je imao priliku susresti se sa brojim povijesnim vezama između hrvatskih obalnih gradova i fatimidske dinastije u Egiptu. Po povratku iz diplomatske službe gdje je teže obolio rahmetli Muhamed je dio svoga vremena i znanja poklonio učenicima Zagrebačke medrese "Dr. Ahmed Smajlović" gdje je zajedno sa suprugom prof. Muberom nekoliko godina

perdavao Islamski tesavvuf i Povijest islama. Rahmetli dr. Ždralović je nekoliko godina bio glavni urednik Preporodovog časopisa "Behar" u kome je objavio niz radova iz svog bogatog znanstvenog opusa. Uz sve obveze i dužnosti rahmetli Muhamed je bio i član Zagrebačkog IO Islamske zajednice i dao je nemali doprinos islamskom radu. Njegov najznačajniji doprinos bio je na planiranju rada Islamskog centra u Zagrebu a jedno je vrijeme bio urednik islamske tribine "Dr. Sulejman Mašović". Nažalost njegova bolest se prije 4 godine pogoršala srčanim infarktom pa više nismo mogli koristiti njegovo bogato znanje orijentalistike i arabistike. Rahmetli Muhamed je poticao iz plemenitaške obitelji koja je imala i svoj grb a koga je rahmetli Muhamed s ponosom isticao u krugu bliskih prijatelja. Nema nikakve sumnje da će rahmetli Muhamedov znanstveni i ljudski utjecaj na rad i aktivnost Islamske zajednice biti vrlo značajan i trajan. Molimo Svevišnjega Allaha dž.š. da ga nagradi za sve što je dao za napredak i razvoj svoje vjere i naroda i da mu oprostí grijehe koje je imao.

Njegovoj supruzi prof. Muberi i sinovima Emiru i Izetu, snahi i unucima i ostaloj rodbini naša najiskrenija sućut uz želju da njegov doprinos razvoju naše vjere i Zajednice bude primjer svima nama.

U svom oproštajnom govoru **prof. dr. Ekrem Čaušević** je istakao:

Dragi Muhammede, Studenti, profesori i suradnici Odsjeka za hugarologiju, turkologiju i judaistiku Filozofskoga fakulteta s neizmjernom se tugom danas opraštaju od tebe, profesora i kolege kojeg su istinski poštovali i voljeli. Na naš Odsjek došao si tiho i samozatajno, i takav bio sve do svoga iznenadnog odlaska ali, ono što si postigao, predavanja i seminari koje su studenti s radošću pohađali, studentske ankete u kojima si ocijenjen najvišim ocjenama i internetski forumi na kojima te često spominju i hvale, zapravo su snažan odjek tvoga predanog rada u nastavi. U našim rijetkim susretima i razgovorima znao sam ti ponekad reći što naši studenti, s kojima si imao tako neposredan, kolegijalan i ljudski

odnos, misle o predmetu Islamska civilizacija koji si upravo ti osmislio i vodio. Sjećam se da si uvijek osjećao nelagodu zbog tih pohvala i s osmijehom usmjeravao razgovor na struku i znanost, na teme kojima si se bavio. Ili bi, kad bi razgovor krenuo u tom smjeru, kazao pokoju riječ o svojoj dragoj obitelji, supruzi Muberi, sinovima Izetu i Emiru i unuku Omaru, na koje si bio istinski ponosan.

Dragi Muhammede, vjerujem da dobre odnose s ljudima mogu uspostaviti samo dobri i topli ljudi, da značajan uspjeh u nastavi i znanosti mogu postići samo istinski znalci svoje struke i samozatajni filolozi koji najvći dio svoga vremena provode u odgonetanju smisla i značenja teksta. Bio si jedan od njih, i kao takav ćeš nam jako nedostajati. Tvoj iznenadni odlazak stvorio je veliku prazninu koju ćemo svi mi tvoje kolege i studenti, još mnogo godina osjećati. Zahvaljujemo ti na svemu i želimo ti vječni mir, a tvojoj obitelji upućujemo izraze svoje iskrene i duboke sućuti.

Ispred Arhiva HAZU od rahmetli Muhammeda se oprostila **gosp. Tatjana Paić-Vukić**:

S tugom i nevjericom danas se opraštamo od našeg dragoga kolege i prijatelja, dr. Muhameda Ždralovića. Mi koji smo s njime radili u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u kojemu je proveo više od tri i pol desetljeća na mjestu voditelja Orijentalne zbirke, upoznali smo ga i zavoljeli nadasve kao toplu i iskrenu osobu i čovjeka punog ljubavi za svoju obitelj – suprugu, sinove i unuka. Bio je uvijek spreman pomoći u stvarima koji se tiču struke, i naći pravu i sućutnu riječ u onim svakodnevnim, ljudskim teškoćama koje su nas znale zadesiti. O njegovoj predanosti radu na arabičkim rukopisima, posebno onima koji potječu iz Bosne, moglo bi se dugo govoriti; kolege i suradnici dobro znaju da je većinu od 2000 rukopisa Orijentalne zbirke Akademijina Arhiva poznavao, kako bi se reklo, "u dušu". Toj predanosti svjedoče njegovi filološki i kulturno-povijesni radovi po kojima ga znaju i stručnjaci u svjetskim orijentalističkim centrima. U lijepom će sjećanju dr. Ždralović ostati i mnogim kolegama iz drugih ustanova koji su dolazili u Zbirku tražiti objašnjenja i obavijesti

o isl. povijesti, o rukopisnoj knjizi, o arabičkim natpisima i tolikim drugim temama o kojima je znao dugo i iscrpno govoriti. Znanstveno istraživanje za njega nikada nije bilo samo posao; radeći na rukopisima plodotvorno je spajao svoju duhovnost baštinika duge i bogate bosanske muslimanske tradicije, s minucioznošću i predanošću istinskog znanstvenika. Otkrivajući zaboravljene stranice bosanske povijesti na najljepši je način pokazivao svoju ljubav prema zavičaju, i na najljepši je način njegovao uspomenu na svojega oca koji ga je kao malenog dječaka počeo uvoditi u tajne arapskog pisma. U trenutku kada ga je iznenadna smrt odvojila od obitelji s čijom boli suosjećamo i od svih nas koji smo ga poštovali i voljeli, još je mnogo toga želio i mogao prenijeti drugima. Teško nam se pomiriti s time da ga više nema. Počivao u miru.

Govor profesora emeritusa **Krunoslava Pranjica**.

Drag prijatelju, Muhamede,
Zapalo me da se oprostim od Tebe, zemnoga, u svoje, i u ime nekolicine Tvojih prisnih prijatelja; činim to i zbog osobita razloga: zajedničke nam bosanske zavičajnosti. Izvjesno je, pamtit ćemo Te po Tvome mentalnome portretu: mehka srca i duše blage. Priznajem: zavidio sam Ti na tom imaću, svjestan da je zavist golem grijeh, no tješim se talmudskom ocjenom da zavidjet na tuđoj vrlini i nije baš moralni vele-prijestup, jer ovakva zavist može biti i katarzična... K tomu još – jedva da je još nabasati na skladna insana poput Tebe, napose harmonična u vjenčanome paru sa svojom Muberom, koja nosi auru etimona svojega imena: Immaculata. U Tvoju solidarnost, i vrlo strukovnu kompetentnost, osvjedočio sam se, nedavno, kad sam Te zamolio da, kao orijentalist, pogovorno prokomentiraš hrvatski prijevod francuskoga izvornika intrigantna podnaslova: *Deset besjeda za pomirenje čovjeka s ljudskošću*, a u tradicijama: židovstva, kršćanstva ter islama, jedinstvena autora, Andréa Chouraquija, Alžirca, Židova sorbonskoga doktorata, koji je uz rečeni podnaslov unikatan prijevodni autor hebrejske

Tore, helenskoga i aramejskoga Novoga zavjeta ter arapskoga Kur'ana.

Chouraquijeva duhovna pozicija: prijeka da je potreba osigurati svjetski mir, i to NE sinkretizmom, već koegzistencijom i sinergijom svijetu svjetskih religija i svih ljudi dobre volje. Zanosan je Chouraquijev apel da se zamisli svijet u kojemu nitko ne bi zazivao transcenciju da prikrije užase naših imanencija... Utopija – kliknut će skeptici; *nigdina*, al' utopija koju bi valjalo preobraziti u eutopiju: *u blagdinu*.

Pogovorom "Ljudsko bratstvo" odazvao si se afirmirajući i sam univerzalne vrijednosti Chouraquijeve svesvjetske/svjevjerske mironosne poruke.

Za uzvrat, Ti si mene naputio na štivo Šeiha Ahmada al Alavija (iz *Antologije sufijskih tekstova*, Naprijed, Zagreb 1988), prošlostoljetnoga autora koji je isklesao "divān" "Tragač za Istinom":

*Pravi tragač na svom licu nosi znak,
Na njegovu čelu blista sjajna zraka.
Uvijek je prisan, uljudan,
pun poštovanja, odlučan,
prema kritičarima popustljiv,
štuje istinskoga prijatelja...
Cilj njegov premašuje sve ciljeve:
ništa mu ne može biti zaprekom,
strmina njemu se izravnjuje.
Takav je tragač za Istinom:
on svoju potragu pretvara u
jedini predmet svojih pogleda.
Kako bi bit Božja mogla
biti skrivena pod velom?
Jedini veo je Njegova svjetlost.*

Pa, gle, čuda neviđena: Šejh Ahmad izrezbario Tvoj portret i ne znajući Te, al' algoritamski predviđajući Te, prijatelju neprežaljivi!

A nama koji Te znamo, ostaješ u trajnu spomenu, da: drag Šejše, Muhamede, Ždraloviću! Tragaču!

Zacijelo si, ufamo se, već dženetlija.

Alah rahmet olsun!

Pokoj Ti za dušu, za: plemenitu!

(*Kruno*)

ZAGREBAČKA VAKTIJA

PRAYING TIMES FOR ZAGREB AREA

PROSINAC/DECEMBER (XII.) 2007. - Z. KA'DE / Z. HIDŽDŽE (XI. i XII.) 1428. H.G.
Kibla (smjer prema Mekki): 134° 32'

2007. M	Dani DAYS	1428. H	Napomena REMARKS	Zora DAWN	Izlazak sunca SUNRISE	Podne ZUHR	Ikindija 'ASR	Akšam MAGRIB	Jacija ISHA'
01	Su	21	Zul-Ka'de 1428.	05:27	07:13	11:48	13:55	16:19	17:53
02	Ne	22		05:28	07:14	11:48	13:55	16:18	17:53
03	Po	23		05:29	07:15	11:48	13:55	16:18	17:53
04	Ut	24		05:30	07:17	11:49	13:55	16:18	17:53
05	Sr	25		05:30	07:17	11:49	13:55	16:18	17:53
06	Če	26		05:31	07:18	11:50	13:55	16:18	17:53
07	Pet	27	Džuma	05:32	07:19	11:50	13:55	16:18	17:53
08	Su	28		05:32	07:20	11:51	13:55	16:18	17:53
09	Ne	29		05:33	07:21	11:51	13:55	16:18	17:54
10	Po	30		05:34	07:22	11:52	13:55	16:18	17:54
11	Ut	01	Zul-Hidždže 1428	05:34	07:23	11:52	13:55	16:18	17:54
12	Sr	02		05:35	07:24	11:53	13:55	16:18	17:54
13	Če	03		05:36	07:25	11:53	13:55	16:18	17:54
14	Pet	04	Džuma	05:37	07:26	11:54	13:56	16:19	17:55
15	Su	05		05:37	07:26	11:54	13:56	16:19	17:55
16	Ne	06		05:38	07:26	11:55	13:57	16:20	17:56
17	Po	07		05:38	07:27	11:55	13:57	16:20	17:56
18	Ut	08		05:39	07:27	11:56	13:58	16:21	17:57
19	Sr	09	Dan Arefata	05:39	07:28	11:56	13:58	16:21	17:57
20	Če	10	Kurban-bajram	05:40	07:28	11:57	13:59	16:22	17:58
21	Pet	11	Džuma	05:40	07:28	11:57	13:59	16:22	17:58
22	Su	12	Kurban-bajram	05:41	07:29	11:58	14:00	16:23	17:59
23	Ne	13	Kurban-bajram	05:41	07:29	11:58	14:00	16:23	17:59
24	Po	14		05:42	07:30	11:59	14:00	16:24	18:00
25	Ut	15		05:42	07:30	11:59	14:01	16:24	18:00
26	Sr	16		05:42	07:30	11:59	14:02	16:25	18:01
27	Če	17		05:42	07:30	12:00	14:02	16:25	18:01
28	Pet	18	Džuma	05:42	07:30	12:00	14:03	16:26	18:02
29	Su	19		05:43	07:31	12:01	14:04	16:27	18:03
30	Ne	20		05:43	07:31	12:01	14:04	16:27	18:03
31	Po	21		05:42	07:30	12:02	14:07	16:30	18:06

* Kurban-bajram je 20. 12. 2007. Sabah-namaz će se klanjati u 07:00 h a Bajram-namaz u 08:15 h.

* Od sabahskog farza u srijedu, 19. 12. do ikindijskog farza u nedjelju, 23. 12. uči se Tekbiri-tešrik.

BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN

želi vam

Izdavač MEDŽLIS ISLAMSKJE ZAJEDNICE ZAGREB, Gavellina 40, tel.: 01/6137-162, fax: 01/6137-159
e-mail: ivz.zagreb@zg.t-com.hr, www.islamska-zajednica.hr